

Příloha č. 22

Evaluace zahraniční stáže

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EVALUACE STÁŽE VE WALESU

20.–24. 4. 2015

Jméno xxxxxxxxxxxxxxxx

Očekávání a důvody proč Wales

- Předchozí zkušenosti s programem organizace Schola Empirica
- Nedostatek ucelených a ověřených programů pro sociální a emoční rozvoj dětí v ČR
- Vlastní profesní rozvoj

Stáž ve Walesu jsem si vybrala z několika důvodů.

Jedním z nich byla účast, **zkušenosti a výstupy ze závěrečné konference předchozího projektu organizátora stáže**. Téma řešení problémového chování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí se mi jevílo přenositelné i do běžného života sloučených 18 mateřských škol v Jihlavě, které řídím. Na konferenci mě zaujala i osobnost. Egle Havrdové, Ph.D., její erudovanost v sociální oblasti ve spojení se vzděláváním dětí a dospělých, způsob řízení a vedení konference, použitelnost vytvořené metodiky v praxi. Vědecké, ale přitom praktické.

Dalším důvodem byla důležitost a potřeba **získat a prohloubit si vědomosti a strategie v oblasti rozvoje socio - emočních dovedností dětí, porovnat procesy učení, formy a metody práce, všimnout si prostředí pro učení dětí, vztahy mezi dětmi a dětmi a pedagogy**. Cílem bylo **získané dovednosti předávat dál** svým pedagogům pro další inspiraci a studium. Učitelky MŠ Mozaika vnímají nárůst dětí s problematickým chováním (agresivita nebo uzavřenost, potíže s adaptací, nesamostatnost, neschopnost spolupráce, nesoustředěnost, nedostatečná spolupráce s rodiči, často jejich nezáměr, nárůst počtu dětí cizinců). Stáž ve Walesu nabízela ucelený, v praxi ověřený program, který se těmito problémy zabývá a řeší je.

Důležitým důvodem byl i můj **další profesní rozvoj** – řízení vzdělávacího procesu a rozvoj školy, problematika dalšího vzdělávání pedagogů – lektorování, mezinárodní propojení v důležitém tématu vzdělávání dětí, zdokonalování se v umění učit učitele, řízení projektů, možnosti spolupráce škol s neziskovými organizacemi a praxe v angličtině.

Sledované aspekty a možnosti přenosu principů do mé praxe

Před stáží

Ochutnávku programu toho, co nás čeká, všechny základní údaje o stáži a systému vzdělávání ve Walesu, jsem se dozvěděla už na **úvodním setkání** v říjnu v Praze. Byla jsem nadšená, jak Prof. Judy Hutchings dokáže pracovat s tak velkým počtem pedagogů najednou, jak dokáže formulovat otázky a aktivizovat pedagogy k přemýšlení a hledání vlastních odpovědí na dané téma. Na základě aktivit a připravených materiálů pro úvodní setkání v říjnu v Praze jsme měli možnost si některé techniky a metody **zkusit v praxi** s dětmi ve vlastní MŠ ještě před stáží a **přípravit si témata**, která bychom chtěli sledovat a diskutovat ve Walesu. U mne to byl princip pozitivního posilování - **oceňování a pochvaly žádoucího**, které jsem si zkoušela s dětmi při své pedagogické činnosti i ve výuce budoucích učitelek MŠ na vyšší odborné škole. Důsledně jsem se snažila od října do dubna přecházet negativa a oceňovat pozitiva. Fungovalo to s dětmi i se studenty.

V průběhu stáže

PREZENTACE NA UNIVERZITĚ V BAGORU, STŘEDISKO CEBEI

Představení Pedagogické fakulty (Elin Williams, katedra pro předškolní pedagogiku - Early Years)

Co mne zaujalo

Zdůvodnění potřeby zavést programy rané péče (Foundation Phase) uvedeno příběhem chlapce, který přijde do školy, kde se maluje květina. Rozdílný přístup:

1. pedagog – udělej to tak a tak – dítě maluje podle instrukcí a pokynů, čeká na ně – bude vždy čekat na pokyny, nesamostatnost
2. pedagog připraví prostředí a dítě objevuje věci pro sebe, má vnitřní motivaci – dítě bude se rozhodovat nezávisle, bude mít chuť se učit, objevovat celý život

Porovnání v ČR – oba přístupy jsou běžné, v Mozaice jsou oba typy učitelů i oba typy vedení dětí.

Možný přenos do praxe: akcent na povzbuzování u dětí nezávislost, učit je více samostatným konáním, na připravenost takového prostředí v MŠ, aby děti měly chuť se zapojit – podle mého názoru se to v naší MŠ celkem daří.

Bangor University, CEBEI. Amstel Caleb program (Rhian Gwyn)

Co mne zaujalo

- Ucelený a cílený program lekcí s maňásky (Muppets)k podpoře sociálního a emočního rozvoje dětí, s obrazovou knihou a obrázky přímo cílené a připravené pro pedagogy po proškolení, možnost si jednu lekci vyzkoušet.
- Kroky a strategie ke zvládnutí problémů s chováním dětí založené na pravidlech a porozumění pocitům, příklady způsobů jak chválit a povzbuzovat, vše v konkrétních výrocích a s přesahem do reálného světa.

- Práce s pochvalou a pocity – u nás není tak systematické, cíleně pracovat s pocity jsem ve své MŠ neviděla.
- Přesah do spolupráce s rodiči – úkoly, pozitivní kartičky, dopisy o lekci.

Porovnání v ČR – práce s pravidly je u nás běžná, některé učitelky si tvoří a vyvozují pravidla spolu s dětmi. Práce s emoční inteligencí dětí se nevyužívá systematicky a plánovitě, inspirativní je použití loutek, které se v našich MŠ celkem využívají převážně k motivaci a k dramatickým hrám. U nás není návaznost na 1. stupeň ZŠ

Možný přenos do praxe

- Přeložit „žlutou bibli“, aplikovat ji na naše poměry, připravit obdobné „lekce“ – vzít v úvahu propojení s RVP PV a prostředí českých školek, proškolení pedagogů, zařadit tato témata do přípravy budoucích učitelů, kooperace s PF UK (např. proděkanka pro studijní záležitosti a členka poradního sboru MŠMT pro předškolní vzdělávání Kropáčková Ph.D.)
- Přemýšlet o spolupráci s rodiči, hledat formy jak zapojit je do programu, možné vidím informaci dopisem, povzbuzovací kartičky apod., promyslet dávání úkolů a systém odměn i doma
- Nejsnadnější přenos vidím v práci s loutkami a pravidly pro posilování pozitivního chování dětí – základ, který jsme absolvovali, systém pochval – odbourat bonbony a dávat hvězdičky nebo něco jiného (u nás někde dávají razítka, skřítky, dávat si pozor na formulace pochvaly (ne ty jsi šikovný apod.).

Prezentace Prof. Judy Hutchings

Co mne zaujalo

- Pyramida – pro učitele je základ a sociálně emoční vzdělání je základ pro učení.
- Čtení s podporou (CARE, stavební kameny - popisovat, ptát se, pochválit, přenést do každodenního života), blízký vztah s rodičem, být spolu, zahrnout děti „jazykem“.
- Osobnost Judy a ostatních z univerzity a jejich schopnost učit pedagogy.

Porovnání v ČR – v rámci předčtenářské gramotnosti se běžně pracuje s knihou, dramatizuje se, ilustruje se, vytváří se leporela, pracuje se s porozuměním textu – doplňující obrázky, otázky. Méně se zaměřuje na otázky směřující k emocím. To bylo pro mne podnětné.

Možný přenos do praxe

- Inspirace pro pedagogy – algoritmus pro čtení dětem a práci s knihou.
- Přenos i na doma s rodiči - setkání s rodiči dětí MŠ a společná práce na téma čtení podle daného postupu.
- Vzor postupu, jak takovéto čtení slouží k rozvoji vnitřní řeči (dítě musí mít slova k vyjádření myšlenky, pocitu, nacházení vlastního řešení, projeví se to i v chování dítěte, víc porozumí sám sobě).
- Metodické odpoledne pro učitelky jak číst dětem, jedná se o propojení s předčtenářskou a čtenářskou gramotností.

NÁVŠTĚVA HOSTITELSKÝCH ŠKOL

Co mne nejvíce zaujalo, porovnání s ČR a možnosti přenosu

Ysgol Tregarth, Ffwd Galed, Tregarth.

St Mary's School, Holyhead

- Viděli jsme, jak se na univerzitě prezentovaný program s medvědem Calebem přesně realizuje v praxi, jak funguje práce s pravidly a emocemi v konkrétní řízené lekci (hře). Děti byly klidné, samostatné, neustále „pracovaly“ v rozčleněném prostoru na více center než bývá u nás obvyklé. Některými prvky připomínalo projekt „Začít spolu“. Prostředí uvnitř mi připadalo stísněné, neumožňovalo volnou hru dětí a „větší stavby a společné tvoření, pohybové hry s pravidly. Komunikace dětí i učitelek (asistentek) s dětmi byla pozitivní, učitelky byly entuziastické, uměly více využívat mimiku a práci s hlasem. Dodržování pravidel fungovalo, pokud některé dítě pravidlo porušilo, učitelka reagovala jménem dítěte a symbolem pravidla. Konflikty mezi dětmi jsem ve třídách nezaznamenala.
- Inspirativní bylo promyšlení nabídek činností v centrech (koutcích) a jejich propojení s realitou. Toto vidím jako přenositelné do prostředí svých MŠ.
- Potvrzení, že práce s pravidly a podporujícím prostředím se vyplatí.
- V každé třídě bez rozdílu věku vždy na očích velká podpora pro rozvoj psaní, čtení a počítání. Uvažuji o něčem podobném – dobrá inspirace. U nás je školka hodně o „výchovách“ (nejvíce HV, VV, PV), což je také dobré pro rozvoj dítěte. V těchto výchovách umíme také pracovat s emocemi, ale ne tak propracovaně a systematicky.
- Přirozená návaznost na vzdělávání dětí po šestém roce věku, propojenost, přirozené přecházení za třídy do třídy.
- Více pedagogů, asistentů pro práci dětí, kratší pobyt dětí v MŠ.
- Chudší, ale účelné vybavení.
- Obohacení mých znalostí o výuce náboženství skrze příběhy a o modlení dětí – děti mají svou modlitbičku vždy za něco duchovního, co se jim daří nebo nedaří, není to „klasické“ modlení.

Tir Na n-Og, Bangor

- Obdoba našich jeslí, dostatek učitelek a personálu pro péči a vzdělávání.
- Opět všude na očích práce s hláskami a písmeny, matematikou a pravidly.
- Nemám zkušenosti se vzděláváním dětí od dvou let, ale inspirovala jsem se prostředím a vybavením, protože nás začleňování dětí této věkové skupiny do MŠ určitě v blízké budoucnosti čeká.

Rizika přenosu zkušeností do mého prostředí

- Třídy se dvěma střídajícími se pedagogy bez asistentů a dobrovolníků.
- Svázanost předpisy, legislativou – plníme předpisy a zanedbáváme vzdělávání a výchovu dětí – neefektivní čas.
- Delší pobyt dětí v MŠ a jiné uspořádání dne.
- Riziko přechodu na ZŠ – není takové propojení.
- Náročnost na plánování a přípravu inspirativního prostředí k přenosu aktivit.
- Odmítnutí, nepochopení a nepřipravenost učitelek ke změnám (to je úkol pro mne – musí samy zjistit, že to funguje a přijmout to za své).
- Náročnost na čas při případném zavedení změn.

Celkový přínos programu stáže

Stáž byla velmi **kvalitně organizačně i programově připravena**. Celý tým (český i zahraniční včetně tlumočnice) pracoval po celou dobu vysoce odborně a profesionálně. Jednotlivé fáze programu na sebe navazovaly. Průběh realizace a obsahový program stáže

předčil mé očekávání. Prezentace všech programů na univerzitě a středisku CEBEI v Bangoru ukázaly, jak lze účelně a smysluplně propojit teorii, výzkum, praxi a vládní zájem na základě potřeb daného regionu. O všem jsme se mohli přesvědčit v navštívených hostitelských školách. Každý měl možnost sledovat témata ze svého úhlu pohledu. Všichni prezentující i zástupci vedení škol se účastníkům maximálně věnovali. Oceňuji diskuse, praktický nácvik sociálních dovedností s loutkami i knihou, metody a formy práce s emocemi, možnost se na cokoli zeptat ve školách. Významné pro účastníky byly i večerní řízené reflexe, kdy každá účastnice mohla vyjádřit svůj názor, co nového jí program přinesl a co by bylo možné přenést do své školky. Tyto názory byly inspirativní pro všechny. Na stáži jsem se utvrdila v přesvědčení, že bez zvládnutí sociálních návyků nemůže dítě rozvíjet své znalosti a dovednosti bez ohledu na to odkud dítě pochází a jaké je. K tomu jsem se naučila některé strategie, které se pokusím vyzkoušet ve své praxi i ve vzdělávání učitelů a budoucích učitelů. Pokud bude Schola Empirica organizovat další projekty, s důvěrou do nich přihlásím další pedagogy. Nebráním se i další spolupráci.

Přidaná hodnota stáže

- Rozhodně **sdílení zkušeností s kolegyněmi** z různých typů a lokalit mateřských škol, které se účastnily stáže. Měla jsem pocit, že se na nás tak nějak přenesly principy programu „Incredible Years“. Vzájemně jsme si naslouchaly, respektovaly se, učily jsme se, ač unaveny nabitým programem, viděné a slyšené reflektovat s pokorou, vstřícností a trpělivostí. I v neformální části stáže jsme většinou diskutovaly o problémech ve školce, jak kdo co dělá, co se mu daří, co někde nejde a někde jde a proč. Hodně vzájemných inspirací a pocit sounáležitosti.
- **Letmé poznání jiného koutu země.** Když zavřu oči a řeknu si Wales, tak vidím (mimo naše studia) hory, drsnou krajinu, ovce, jezero a věž za hotelem, vyskládané kamení, žluté keře, maxi katedrálu v Chesteru,... Vše kupodivu a k nevíře zalité sluncem celý týden.

V Jihlavě, dne 10. května 2015

.....

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MŠ Mozaika Jihlava